

STORTINGET

Representantforslag 125 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene **Emilie Enger Mehl, Sandra Borch, Per Olaf Lundteigen, Siv Mossleth, Liv Signe Navarsete, Geir Pollestad og Jenny Klinge**

Dokument 8:125 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emilie Enger Mehl, Sandra Borch, Per Olaf Lundteigen, Siv Mossleth, Liv Signe Navarsete, Geir Pollestad og Jenny Klinge om å sikre geitenes framtid i Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

Geita er et av landets eldste husdyr, og har vært et effektivt og viktig nyttedyr for det norske distriktsjordbruket i mange hundre år. Geiter produserer kvalitetsmat og skaper arbeidsplasser.

Geita er også en unik landskapsrydder i ulendt terreng, og et viktig verktøy for å stoppe gjengroing og bevare et levende kulturlandskap med arts mangfold av planter og insekter. Geita kan beite områder som er uegnet til annen matvareproduksjon, og produserer bærekraftig melk og kjøtt av ressurser man ellers ikke kan nyttiggjøre seg.

Situasjonen for norsk geitenæring er kritisk, og det er behov for et krafttak for å snu utviklinga. Forslagsstillerne mener det er behov for en handlingsplan for å sikre positiv utvikling for geitenæringa som matprodusent og kulturbærer i Norge.

Rundt 1990 var det ca. 1 000 geitemelkebruk i Norge. Antallet har sunket til 269 i 2020. I tillegg finnes om lag 900 andre geitebesetninger. Bruksstrukturen er spredt, og geitebønder bor over hele landet.

Nedgangen i bruk har gjort at mange har fått stor avstand til foredlingsanlegg for geitemelk. Næringa trues av ytterligere sentralisering av anleggene. Det totale

volumet for geitemelk er lite sammenlignet med volumet for kumelk, og de fleste meierier er tilpasset håndtering av store volum.

Tine har nylig besluttet å stanse produksjonen av den tradisjonsrike Balsfjordosten ved Storsteinnes i Balsfjord kommune i Troms. Ved en utbygging av meieriet må det investeres rundt 10 mill. kroner for å utbedre produksjonslinja for geitosten, noe inntektene ikke veier opp for. Dette skaper bekymring for geitebøndene.

I perioden 2001–2015 ble det lagt ned en solid innsats og investert rundt 100 mill. kroner i næringa gjennom «Prosjekt Friskere geiter» for å bekjempe sykdommene CAE, paratuberkolose og byllesyke. Melkebøndene gjennomførte en svært krevende smittesanerung med belastning for både økonomi og arbeidsinntekt. Etter dette er norsk geit blant de friskeste i verden, noe som har gjort utslag både for dyras velferd og råstoffkvaliteten. Norske melkegeiter er ledende på både kvalitet, smak, dyrevelferd og helse etter flere år med målrettet arbeid og investeringer i helse, avl, driftsbygninger og føring. Dette burde være et solid utgangspunkt for en positiv framtid for geitenæringa.

Geitebøndene har investert vesentlig i drift og modernisering av driftsbygg og føringssystemer de siste årene. Ny teknologi som for eksempel No Fence legger til rette for effektiv beitedrift. Dessverre ser man at også nyere fjøs går ut av produksjon.

Geitebøndene er en sårbar gruppe, og det er nødvendig å vise politisk vilje til å bevare og utvikle geitenæringa i Norge. En handlingsplan bør inneholde en helhetlig gjennomgang av muligheter og utfordringer for næringa, herunder, men ikke uttømmende: rammevilkår for å stimulere til beitebruk, kvote- og tilskuddsordninger, markedsføring, produktutvikling, adgang til

dagligvarekjeden, rekruttering, inntekt og arbeidsforhold for bonden.

Geitenæringa er en viktig distriktsnæring og kulturbærer i Norge, og det er avgjørende å sikre geitebøndene en positiv, trygg og forutsigbar fremtid.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

Stortinget ber regjeringen legge fram en handlingsplan for å styrke geitenæringa som matprodusent og kulturbærer i Norge.

25. februar 2021

Emilie Enger Mehl

Sandra Borch

Per Olaf Lundteigen

Siv Mossleth

Liv Signe Navarsete

Geir Pollestad

Jenny Klinge